

220. ἔν τ' αὖ ταῖς εὐωχίαις μόνος ἀπολαύειν οἷός τ' ἦν τά τ' ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων, ὅποτε ἀναγκασθεῖη, πάντας ἐκράτει, καὶ ὁ πάντων θαυμαστότατον, Σωκράτη μεθύοντα οὐδεὶς πώποτε ἐώρακεν ἀνθρώπων. τούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖ καὶ αὐτίκα ὁ ἔλεγχος ἔσεσθαι. πρὸς δὲ αὖ τὰς τοῦ χειμῶνος καρτερήσεις —δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χειμῶνες—θαυμάσια ἠργάζετο τά τε (b) ἄλλα, καὶ ποτε ὄντος πάγου οἴου δεινοτάτου, καὶ πάντων ἢ οὐκ ἐξιόντων ἔνδοθεν, ἢ εἴ τις ἐξίοι, ἠμφιεσμένων τε θαυμαστὰ δὴ ὅσα καὶ ὑποδεδεμένων καὶ ἐνειλιγμένων τοὺς πόδας εἰς πῖλους καὶ ἀρνακίδας, οὗτος δ' ἔν τούτοις ἐξῆι ἔχων ἱμάτιον μὲν τοιοῦτον οἷόνπερ καὶ πρότερον εἰώθει φορεῖν, ἀνυπόδητος δὲ διὰ τοῦ κρυστάλλου ῥᾶον ἐπορευέτο ἢ οἱ ἄλλοι ὑποδεδεμένοι, οἱ δὲ στρατιῶται ὑπέβλεπον (c) αὐτὸν ὡς καταφρονοῦντα σφῶν. καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα· **οἷον δ' αὖ τὸδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερός ἀνήρ** ἐκεῖ ποτε ἐπὶ στρατιᾶς, ἄξιον ἀκοῦσαι. συννοήσας γὰρ αὐτόθι ἔωθέν τι εἰστήκει σκοπῶν, καὶ ἐπειδὴ οὐ προухώρει αὐτῶ, οὐκ ἀνίει ἀλλὰ εἰστήκει ζητῶν. καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία, καὶ ἄνθρωποι ἠσθάνοντο, καὶ θαυμάζοντες ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν ὅτι Σωκράτης ἐξ ἑωθινοῦ φροντίζων τι ἔστηκε. τελευτῶντες δὲ τινες τῶν Ἰώνων, ἐπειδὴ ἔσπερα ἦν, (d) δειπνήσαντες—καὶ γὰρ θέρος τότε γ' ἦν—χαμεύνια ἐξενεγκάμενοι ἅμα μὲν ἔν τῶ ψύχει καθηῦδον, ἅμα δ' ἐφύλαττον αὐτὸν εἰ καὶ τὴν νύκτα ἐστήξοι. ὁ δὲ εἰστήκει

Στα γλέντια πάλι μπορούσε μόνος του να απολαμβάνει τα άλλα, αν και δεν ήθελε να πίνει, αλλά, όταν αναγκαζόταν να πιει, τους έβαζε όλους κάτω στο πιετό και το πιο παράξενο απ' όλα είναι ότι κανείς ως τώρα δεν έχει δει το Σωκράτη μεθυσμένο. Και νομίζω ότι η εξακρίβωση αυτού του πράγματος αμέσως θα επακολουθήσει. Κι όσο για την αντοχή του στο κρύο – άλλωστε το ψύχος στο μέρος εκείνο είναι δριμύ- κι άλλα απίστευτα πράγματα έκανε και κάποια φορά που το κρύο ήταν αβάσταχτο και όλοι ή δεν έβγαιναν έξω ή, αν κάποιος ξεμύτιζε, ντυμένοι χοντρά φορούσαν ρούχα πολλά και παπούτσια και τύλιγαν τα πόδια τους με χοντρά υφάσματα και προβιές, αυτός, σ' αυτές τις συνθήκες, έβγαινε έξω φορώντας ρούχο τέτοιο που και πριν συνήθιζε να φοράει και περπατούσε ξυπόλητος πάνω στον πάγο ευκολότερα απ' ότι οι άλλοι με τα παπούτσια κι οι στρατιώτες τον λοξοκοίταζαν με τη σκέψη ότι τους εξευτέλιζε.

Αυτά σχετικά με τη συγκεκριμένη υπόθεση. αλλά και την επόμενη γενναία πράξη του και αυτό που υπέμεινε ο ισχυρός άντρας εκεί στην εκστρατεία κάποτε αξίζει να το ακούσετε. Απ' τα χαράματα, λοιπόν, είχε σταθεί ακίνητος στο ίδιο μέρος βυθισμένος σε σκέψεις εξετάζοντας κάποιο ζήτημα. Και επειδή δεν έβρισκε τη λύση, δεν ξεκολλούσε από το μέρος εκείνο, αλλά παρέμενε εκεί και προσπαθούσε.

Κι είχε φτάσει πια μεσημέρι κι οι άνθρωποι είχαν αρχίσει να τον παρατηρούν και, θεωρώντας το θαύμα, ο ένας στον άλλο έλεγε: «ο Σωκράτης από τα χαράματα στέκεται εκεί και μελετάει κάτι».

Στο τέλος κάποιοι από τους Ίωνες, καθώς ο ήλιος είχε βασιλέψει, αφού δείπνησαν – άλλωστε ήταν καλοκαίρι – και αφού έστρωσαν στο χώμα τα σκεπάσματά τους, από τη μια προσπαθούσαν να κοιμηθούν στη δροσερή τη νύχτα κι απ' την άλλη τον κατασκόπευαν για να δουν αν και τη νύκτα θα παραμείνει ακίνητος όρθιος. Στάθηκε μέχρι την

μέχρι ἕως ἐγένετο καὶ ἥλιος ἀνέσχεν·
ἔπειτα ὥχεται ἄπιων προσευξάμενος τῷ
ἡλίῳ. εἰ δὲ βούλεσθε ἐν ταῖς μάχαις—
τοῦτο γὰρ δὴ δίκαιόν γε αὐτῷ
ἀποδοῦναι—ὅτε γὰρ ἡ μάχη ἦν ἐξ ἧς
ἐμοὶ καὶ τὰριστεῖα ἔδωσαν οἱ στρατηγοί,
οὐδεὶς ἄλλος ἐμὲ ἔσωσεν (ε) ἀνθρώπων ἢ
οὗτος, τετρωμένον οὐκ ἐθέλων
ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συνδιέσωσε καὶ τὰ
ὄπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ. καὶ ἐγὼ μὲν, ὦ
Σώκρατες, καὶ τότε ἐκέλευον σοὶ διδόναι
τὰριστεῖα τοὺς στρατηγούς, καὶ τοῦτό γέ
μοι οὔτε μέμψη οὔτε ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι·
ἀλλὰ γὰρ τῶν στρατηγῶν πρὸς τὸ ἐμὸν
ἀξίωμα ἀποβλεπόντων καὶ βουλομένων
ἐμοὶ διδόναι τὰριστεῖα, αὐτὸς
προθυμότερος ἐγένου τῶν στρατηγῶν
ἐμὲ λαβεῖν ἢ σαυτόν.

αυγὴ ὥσπου ὁ ἥλιος ἀνέτειλε. Μετὰ σηκώθηκε κι
ἐφυγε για να προσευχηθεῖ στον ἥλιο. Κι αν τώρα
ενδιαφέρεστε και για τις μάχες – γιατί βέβαια εἶναι
δίκαιο να του προσφέρουμε αυτή την τιμητική
αναφορά - τη μέρα, λοιπόν, που γινόταν εκείνη η
μάχη για την οποία η στρατηγοί μου ἔδωσαν
βραβεῖο ανδραγαθίας, αὐτὸς μονάχα μου ἔσωσε
τη ζωή και κανένας ἄλλος, ὅταν εἶχα τραυματιστεῖ
δε θέλησε να μ' εγκαταλείψει, ἀλλὰ ἔσωσε μαζί και
την πανοπλία μου και μένα τον ἴδιο.

Και ἐγὼ βέβαια, Σωκράτη, και τότε παρότρυνα
τους στρατηγούς σε σένα το βραβεῖο ν'
απονεύμουν και γι' αὐτό βέβαια οὔτε θα μου
προσάψεις μομφή, ἀλλὰ οὔτε και το στίγμα του
ψεύτη. Ὅμως ἐσύ ὁ ἴδιος, ὅταν οἱ στρατηγοί, ἀπὸ
σεβασμὸ πρὸς το ἀξίωμά μου ἤθελαν να δώσουν
σε μένα το βραβεῖο, υπερακόντισες τους
στρατηγούς σε προθυμία προκειμένου να κερδίσω
το βραβεῖο ἐγὼ και ὄχι ἐσύ.